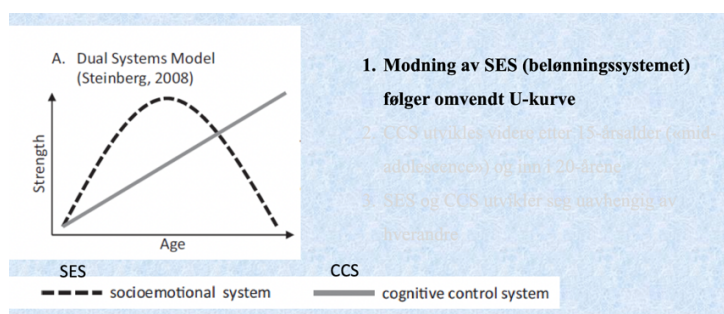

SENSORVEILEDNING UTVIKLING II H-2020

<p>Emnekode og navn</p> <p>PSY2015/PSYPRO4315 Utviklingspsykologi II 7,5 SP</p>	<p>Semester / År / Eksamenstype</p> <p>H-20, hjemme-eksamen (1 uke)</p> <p>Emnet ble undervist digitalt H-20</p>
<p>Oppgave</p>	
<p>Merk at kandidaten kun skal svare på EN av to oppgaver:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Drøft hvilken betydning puberteten kan ha for tilpasning i ungdomsalderen/Discuss the significance of puberty for adjustment in adolescence. 2. Drøft ulike perspektiver på hvordan omsorgsgivere best kan støtte opp om barns sosio-emosjonelle utvikling. Belys også hvorvidt egenskaper ved barnet kan være av betydning/Discuss different perspectives on how caregivers best can support their children's socio-emotional development. Also shed light on whether child characteristics may play a role. 	
<p>Eksamenskrav og relevant pensumlitteratur</p>	
<p>Felles for begge oppgaver</p> <p>Det skal vurderes hvorvidt kandidaten (1) har tilegnet seg utviklingspsykologisk kunnskap fra forskningsartikler og håndbokskapitler, og (2) kan reflektere nyansert og kritisk over utvalgte problemstillinger, og med utgangspunkt i en utviklingspsykologisk forståelsesmodell. Karakteren skal angi hvordan kandidaten mestrer dette (prestasjonens nivå). Kandidaten gis frihet til å avgrense oppgaven, men med bakgrunn i pensum forventes en momentrik og nyansert besvarelse. Ekstern litteratur er ikke forventet, men kan gjerne benyttes. Ekstern litteratur skal primært ha samme vitenskapelige nivå som pensum. Merk at studentene har begrenset erfaring med akademisk essay. Deler av pensum berører dessuten statistikk og metode som studentene ennå ikke har kjennskap til (og noe er på ekspertnivå slik som meta-analyser). I slike tilfeller kan det ikke forventes at studentene har annet enn helt overordnet kunnskap.</p> <p>Utover det som er skissert av retningslinjer for denne hjemmeeksamenen bør en god karakter (C) gis til besvarelser som viser god oversikt over emnerelevant litteratur og jevnt god forståelse av den utviklingspsykologiske forståelsesmodellen. Besvarelsen må videre inkludere relevante begreper, teorier og empiri, men kan vise tidvis svakheter når det gjelder presisjon og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen. For høyeste karakter (A) bør besvarelsen være gjennomgående presis og nyansert og vise betydelig selvstendighet og analytisk anvendelse. For lavere karakterer må oppgaven ha betydelige svakheter i form (f.eks. lengde på oppgaven eller uklar struktur) og/eller innhold (f.eks. mangelfull/misvisende kunnskap eller utelatelse av helt sentrale momenter).</p>	

Ad 1.

Oppgaven tar særlig utgangspunkt i emnetemaet *Tenåringshjernen, pubertet og seksualitet*. Pubertet er definert av Skoog et al. (2016, s. 317) som *a hormonally-driven biological process with psychological and social meaning*. Tilpasning er et generelt begrep, og ikke nødvendigvis definert i pensum, men omhandler individets fungering, eksempelvis å bli selvstendig og samtidig ha nære relasjoner (se f.eks Allen & Loeb, 2015). Det er ulike måter å løse oppgaven på, men det forventes kandidaten ikke avgrensner seg til et altfor smalt tema (eksempelvis ved bare å gjengi Shulman et al. 2016). Undervisningen har blant fokusert på mulig betydning av pubertal timing for utvikling av depresjon og hvordan effekten av tidlig pubertet på depresjon kan medieres av seksuell trakassering (se Skoog et al, 2016). Dette kan igjen drøftes oppimot sen/tidlig seksuell debut. Eksempelvis har Golden et al. (2016) demonstrert at tidlig debut generelt er assosiert med dårlig tilpasning inkludert økt rusbruk og lavere selvfølelse, men for gutter kan det også innebære positive utfall, som større romantisk appeal. Pubertal modning har også vist seg å være assosiert med hyppigere bruk av pornografi (se Peter & Valkenburg, 2016), som igjen kan ha sammenheng med negativ seksuell atferd (men se Peter & Valkenburg, 2016 for en oppsummering av svakheter ved forskningslitteraturen). Videre har hjernens belønningssystem i puberteten - relatert til risikoatferd - stått i fokus (se Shulman et al., 2016). Som vist i Shulman et al. (2016) kan ungdoms risikoatferd forstås ut fra en mismatch mellom det sosio-emosjonelle belønningssystemet, som har en non-lineær utvikling (omvendt u-kurve) og blir vesentlig mer sensitivt i puberteten, og det kognitive kontroll-systemet, som utvikles gradvis gjennom barndommen og tenårene og er fullt ut modent først i ung voksen alder. Dette perspektivet kan videre, eksempelvis, belyse tilpasning i form av identitetsutvikling (se f.eks McAdams & Zapata-Gietl, 2015), hvor utforskning står sentralt (Marcia; 1966; Meeus, 2012), eller dynamikken mellom ungdommen og omsorgsgivere (se f.eks Allen & Loeb, 2015; Vasquez et al., 2016).

Ad 2.

Oppgaven tar særlig utgangspunkt i emnetemaene *relasjonell utvikling, foreldrestil/foreldreskap og temperament og formbarhet*. Sosio-emosjonell utvikling er et vidt begrep og innbefatter mange faktorer som er inkludert i pensum liksom utvikling av selvet og spirende identitet (f.eks Fivush & Zaman, 2015), emosjonsregulering (f.eks Viddal et al., 2017); tilknytning (f.eks Fearon et al., 2016; Zeegers et al., 2017); jevnaldrende relasjoner (f.eks Katz et al., 2012; Becht et al., 2017), samt i retning av internaliserende og eksternaliserende vansker (f.eks Fearon et al., 2016). Gitt oppgavens ordlyd forventes det at kandidaten trekker frem mer enn *ett* perspektiv som belyser hvordan omsorgsgivere best kan støtte opp om barns sosio-emosjonelle utvikling. Eksempler på dette kan være Baumrinds klassiske foreldrestiler (se Power, 2013); fokuset på, eksempelvis, autonomi i “Self-determination theory” (Soenens et al., 2015; Vasquez et al., 2016), betydningen av omsorgsivers evne til mentalisering og sensitivitet (Zeegers et al., 2017) eller omsorgsivers egen meta-emosjonsfilosofi (Katz et al., 2012). Det forventes også at kandidaten belyser hvordan barnet påvirker sin egen utvikling. Dette i form av grunnleggende karakteristika ved barnet liksom temperament (se f.eks Belsky & Pluess, 2016, eller Trembaly et al., 2020). Forskning som viser mulig gjensidig påvirkning mellom barn og foreldre, og dermed også child effects (se f.eks Becht et al., 2017) har også relevans.

Pensum

Temperament og formbarhet

Belsky, J., & Pluess, M. (2016). Differential susceptibility to environmental influences. In D. Cicchetti (Ed.), *Developmental psychopathology: Developmental neuroscience* (3rd ed., pp. 59-106). Hoboken, NJ, US: John Wiley & Sons Inc.

Temperament. In: Tremblay RE, Boivin M, Peters RDeV, eds. Rothbart MK, topic ed. *Encyclopedia on Early Childhood Development* [online]. <http://www.child-encyclopedia.com/sites/default/files/dossiers-complets/en/temperament.pdf>. Accessed May 8, 2020. (31 sider)

Relasjonell utvikling

Allen, J. P., & Loeb, E. L. (2015). The Autonomy-Connection Challenge in Adolescent–Peer Relationships. *Child Development Perspectives*, 9, 101-105.

Becht, A. I., Nelemans, S. A., van Dijk, M. P. A., Branje, S. J. T., Van Lier, P. A. C., Denissen, J. J. A., & Meeus, W. H. J. (2017). Clear Self, Better Relationships: Adolescents' Self-Concept Clarity and Relationship Quality with Parents and Peers Across 5 Years. *Child Development*, 88, 1823-1833.

Fearon, R. M. P., Groh, A. M., Bakermans-Kranenburg, M. J., van Ijzendoorn, M. H., & Roisman, G. I. (2016). Attachment and developmental psychopathology. In D. Cicchetti (Ed.), *Developmental psychopathology: Theory and method* (pp. 325-360). Hoboken, NJ: Wiley.

Katz, L. F., Maliken, A. C., & Stettler, N. M. (2012). Parental Meta-Emotion Philosophy: A Review of Research and Theoretical Framework. *Child Development Perspectives*, 6, 417-422.

Viddal, K. R., Berg-Nielsen, T. S., Belsky, J., & Wichstrøm, L. (2017). Change in attachment predicts change in emotion regulation particularly among 5-HTTLPR short-allele homozygotes. *Developmental Psychology*, 53, 1316-1329.

Zeegers, M. A. J., Colonnaesi, C., Stams, G. J. M., & Meins, E. (2017). Mind matters: A meta-analysis on parental mentalization and sensitivity as predictors of infant-parent attachment. *Psychological Bulletin*, 143, 1245-1272.

Foreldrestil/foreldreskap

Power T. G. (2013). Parenting dimensions and styles: a brief history and recommendations for future research. *Childhood obesity*, 9, 14–21.

Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Van Petegem, S. (2015). Let us not throw out the baby with the bathwater: Applying the principle of universalism without uniformity to autonomy-supportive and controlling parenting. *Child Development Perspectives*, 9, 44-49.

Vasquez, A. C., Patall, E. A., Fong, C. J., Corrigan, A. S., & Pine, L. (2016). Parent Autonomy Support, Academic Achievement, and Psychosocial Functioning: a Meta-analysis of Research. *Educational Psychology Review*, 28, 605-644.

Identitet

Fivush, R. & Zaman, W. (2015). Gendered Narrative Voices: Sociocultural and Feminist Approaches to Emerging Identity in Childhood and Adolescence. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 33-52). Oxford: Oxford University Press.

Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3, 551–558.

McAdams, D. P., & Zapata-Gietl, C. (2015). Three Strands of Identity Development across the Human Life Course: Reading Erik Erikson in Full. In K. C. McLean & M. Syed (Eds). *Identity Development Across the Lifespan. The Oxford Handbook of Identity Development* (pp. 81-92). Oxford: Oxford University Press.

Meeus, W., van de Schoot, R., Keijsers, L. & Branje, S. (2012). Identity Statuses as Developmental Trajectories: A Five-Wave Longitudinal Study in Early-to-Middle and Middle-to-Late Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 41, 1008-21.

Tenåringshjernen, pubertet og seksualitet

Golden, R. L., Furman, W., & Collibee, C. (2016). The risks and rewards of sexual debut. *Developmental Psychology*, 52, 1913–1925.

Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2016). Adolescents and Pornography: A Review of 20 Years of Research. *Journal of Sex Research, 53*, 509-531.

Russell, S. T., & Fish, J. N. (2016). Mental health in lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) youth. *Annual Review of Clinical Psychology, 12*, 465-487.

Shulman, E.P., Smith, A.R., Silva, K., Icenogle, G., Duell, N., Chein, J., & Steinberg, L. (2016). The dual systems model: Review, reappraisal, and reaffirmation. *Developmental Cognitive Neuroscience, 17*, 103–117.

Skoog, T., Bayram Ozdemir, S., & Stattin, H. (2016). Understanding the Link between Pubertal Timing in Girls and the Development of Depressive Symptoms: The Role of Sexual Harassment. *Journal of Youth and Adolescence, 45*, 316-327.

Anbefalt litteratur

Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist, 32*, 513-531.

Sameroff, A. J. (2009). The transactional model. In A. J. Sameroff (Ed.), *Transactional model of development: How children and contexts shape each other* (pp. 3-32). Washington DC: American Psychological Association.

Smith, L. (2018). *En kort introduksjon til utviklingspsykologi*. Oslo: Fagbokforlaget

Faglærer / oppgavegiver

Navn: Kristine Rensvik Viddal (kristine.viddal@ntnu.no)

Sted / dato: Trondheim 17.11.20